

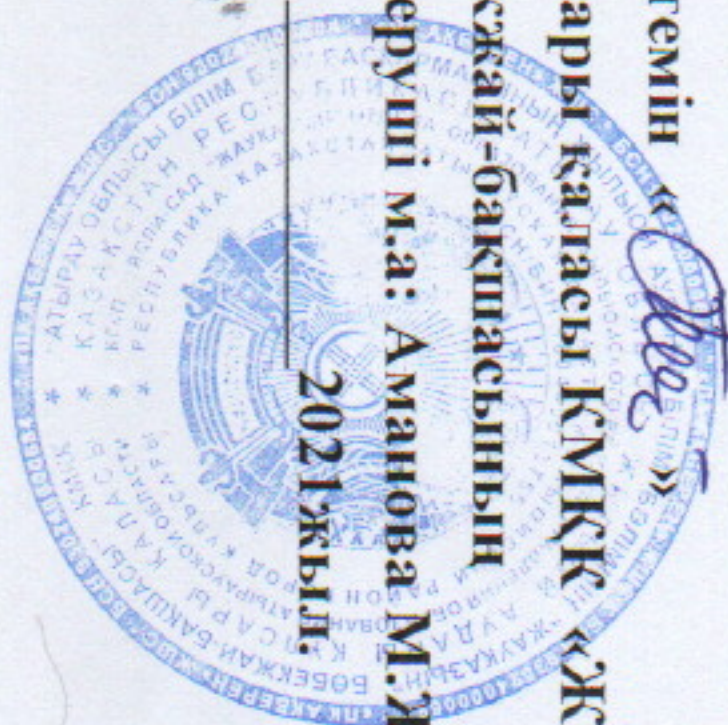
Бекітемін «2021»

Құлсары қаласы КМҚК «Жауқазын»

бөбекжай-бақшасының

менгеруші м.а: Аманова М.Ж

« » 2021жыл.

Келісемін «2021»

Құлсары қаласы КМҚК «Жауқазын»

бөбекжай-бақшасының

адіскері: Шамганова С.О.

«24» мамыз 2021жыл.

Вариативтік КОМПОНЕНТ

«Ертегілер әлемінде»

Ортаңғы «Қызғалдақ» тобы

Тәрбиеші: Жұмабаева А.А

2021-2022 оқу жылы

Түсінік хат

Ертегі халық шығармасы, халық мұрасы. Ертегі арқылы балаларды жақсы мен жаманды айырып, армандауға, қиялдауға үйрету, ой-өрісін кеңейтуге жетелеу. Балаларға ертегілер туралы көркем мағлұмат бере отырып диалогты сөйлеуін, әлеуметтік құзыреттілігін қалыптастыру.

Мақсаты:

- ертегі кейіпкерлері туралы білімдерін кеңейту;
 - ойлау, қайта жаңғыртып еске түсіру арқылы қиялдай білуге үйрету;
 - ертегілер арқылы балаларды адамгершілікке, мейірімділікке және адалдыққа, еңбексүйгіштікке тәрбиелеу;
 - қиялдау, мәнерлеп сөйлеуге баулу, шығармашылық қабілетін дамыту, тілдік мәдениетті қалыптастыру.
- Ең бастысы - дыбысты дауыс ырғағына келтіріп дұрыс айтуға үйрету. Тілді дамытуға арналған мәнеріне келтіріп әңгімелеу, суретке қарап әңгіме құрастыру, байланыстырып сөйлеу.
- Сабақтың түрі - шығармашылық
Қолданылатын технологиялар
- Ойындар технологиясы
 - Дамыту ойындар технологиясы
- Оқыту түрі
- жеке жұмыс
 - топтық жұмыс
 - ұжымдық жұмыс

Күтілетін нәтиже

Шығармашылыққа қабілетті, белсенді, қоршаған ортаға көзқарасын қалыптастыру
«Ертегілер әлемінде» вариативтік компонент аптасына 1 сағат, барлығы 36 сағат.

Вариативтік компонент

«Ертегілер әлемінде»

Айлар	Такырыбы	Максаты	Әдіс - тәсіл	Көрнекілік	ҰОҚ саны	Өту мерзімі
Қыркүйек	«Бауырсақ» ертегісі»	I-апта Ертегіні мәнерлеп оқу. Балаларды ертегі кейіпкерлерінің іс – әрекеттерімен таныстыру, іс – әрекеттерді бағалауға дағдыландыру.	Әңгімелеу, түсіндіру.	Ертегі кейіпкерлерінің суреттері	1	
		II-апта Балаларды ертегі мазмұнын бұзбай өз сөздерімен баяндап беруге дағдыландыру.	Сұрақ-жауап, әңгімелеу	Ертегі желісі бойынша суреттер	1	
		III-апта Балаларға ертегіні үстел үсті театры арқылы сахналап көрсету.	Көрсету, әңгімелеу, түсіндіру	Үстел үсті қуыршақ театры	1	
		IV-апта Ертегі желісін үстел үсті театры арқылы балалардың өздері көрсете білу дағдысын қалыптастыру.	Сұрақ-жауап, әңгімелеу	Үстел үсті қуыршақ театры	1	
Қазан	«Мақта қыз бен мысық» ертегісі	I-апта Ертегіні мәнерлеп оқу. Балаларды ертегі кейіпкерлерінің іс – әрекеттерімен таныстыру, іс – әрекеттерді бағалауға дағдыландыру.	Әңгімелеу, түсіндіру.	Ертегі кейіпкерлерінің суреттері	1	

		II-апта Балаларды ертегі мазмұнын бұзбай өз сөздерімен баяндап беруге дағдыландыру.		Сұрақ-жауап, әңгімелеу	Ертегі желісі бойынша суреттер	1	
		III-апта Балаларға ертегіні үстел үсті театры арқылы сахналап көрсету.		Көрсету, әңгімелеу, түсіндіру	Үстел үсті қуыршақ театры	1	
		IV-апта Ертегі желісін үстел үсті театры арқылы балалардың өздері көрсете білу дағдысын қалыптастыру.		Сұрақ-жауап, әңгімелеу	Үстел үсті қуыршақ театры	1	
		I-апта Ертегіні мәнерлеп оқу. Балаларды ертегі кейіпкерлерінің іс – әрекеттерімен таныстыру, іс – әрекеттерді бағалауға дағдыландыру.		Әңгімелеу, түсіндіру.	Ертегі кейіпкерлерінің суреттері	1	
Қараша	«Жеті лақ» ертегісі	II-апта Балаларды ертегі мазмұнын бұзбай өз сөздерімен баяндап беруге дағдыландыру.		Сұрақ-жауап, әңгімелеу	Ертегі желісі бойынша суреттер	1	
		III-апта Балаларға ертегіні үстел үсті театры арқылы сахналап көрсету.		Көрсету, әңгімелеу, түсіндіру	Үстел үсті қуыршақ театры	1	

		IV-апта Ертегі желісін үстел үсті театры арқылы балалардың өздері көрсете білу дағдысын қалыптастыру.	Сұрақ-жауап, әңгімелеу	Үстел үсті қуыршақ театры	1	
Желтоқсан	«Арыстан мен адам» ертегісі	I-апта Ертегіні мәнерлеп оқу. Балаларды ертегі кейіпкерлерінің іс – әрекеттерімен таныстыру, іс – әрекеттерді бағалауға дағдыландыру.	Әңгімелеу, түсіндіру.	Ертегі кейіпкерлерінің суреттері	1	
		II-апта Балаларды ертегі мазмұнын бұзбай өз сөздерімен баяндап беруге дағдыландыру.	Сұрақ-жауап, әңгімелеу	Ертегі желісі бойынша суреттер	1	
		III-апта Балаларға ертегіні үстел үсті театры арқылы сахналап көрсету.	Көрсету, әңгімелеу, түсіндіру	Үстел үсті қуыршақ театры	1	
		IV-апта Ертегі желісін үстел үсті театры арқылы балалардың өздері көрсете білу дағдысын қалыптастыру.	Сұрақ-жауап, әңгімелеу	Үстел үсті қуыршақ театры	1	
Қаңтар	«Қасқыр мен адам» ертегісі	I-апта Ертегіні мәнерлеп оқу. Балаларды ертегі кейіпкерлерінің іс – әрекеттерімен таныстыру, іс – әрекеттерді бағалауға дағдыландыру.	Әңгімелеу, түсіндіру.	Ертегі кейіпкерлерінің суреттері	1	

Ақпан	«Айлакер тұлкі» ертегісі	II-апта Балаларды ертегі мазмұнын бұзбай өз сөздерімен баяндап беруге дағдыландыру.	Сұрақ-жауап, әңгімелеу	Ертегі желісі бойынша суреттер	1	
		III-апта Балаларға ертегіні үстел үсті театры арқылы сахналап көрсету.	Көрсету, әңгімелеу, түсіндіру	Үстел үсті қуыршақ театры	1	
		IV-апта Ертегі желісін үстел үсті театры арқылы балалардың өздері көрсете білу дағдысын қалыптастыру.	Сұрақ-жауап, әңгімелеу	Үстел үсті қуыршақ театры	1	
		I-апта Ертегіні мәнерлеп оқу. Балаларды ертегі кейіпкерлерінің іс – әрекеттерімен таныстыру, іс – әрекеттерді бағалауға дағдыландыру.	Әңгімелеу, түсіндіру.	Ертегі кейіпкерлерінің суреттері	1	
		II-апта Балаларды ертегі мазмұнын бұзбай өз сөздерімен баяндап беруге дағдыландыру.	Сұрақ-жауап, әңгімелеу	Ертегі желісі бойынша суреттер	1	
		III-апта Балаларға ертегіні үстел үсті театры арқылы сахналап көрсету.	Көрсету, әңгімелеу, түсіндіру	Үстел үсті қуыршақ театры	1	
		IV-апта Ертегі желісін үстел үсті театры арқылы балалардың өздері көрсете білу дағдысын қалыптастыру.	Сұрақ-жауап, әңгімелеу	Үстел үсті қуыршақ театры	1	

Наурыз	«Алдаркөсе мен бай» ертегісі	I-апта	Ертегіні мәнерлеп оқу. Балаларды ертегі кейіпкерлерінің іс – әрекеттерімен таныстыру, іс – әрекеттерді бағалауға дағдыландыру.	Әңгімелеу, түсіндіру.	Ертегі кейіпкерлерінің суреттері	1	
		II-апта	Балаларды ертегі мазмұнын бұзбай өз сөздерімен баяндап беруге дағдыландыру.	Сұрақ-жауап, әңгімелеу	Ертегі желісі бойынша суреттер	1	
		III-апта	Балаларға ертегіні үстел үсті театры арқылы сахналап көрсету.	Көрсету, әңгімелеу, түсіндіру	Үстел үсті қуыршақ театры	1	
		IV-апта	Ертегі желісін үстел үсті театры арқылы балалардың өздері көрсете білу дағдысын қалыптастыру.	Сұрақ-жауап, әңгімелеу	Үстел үсті қуыршақ театры	1	
		I-апта	Ертегіні мәнерлеп оқу. Балаларды ертегі кейіпкерлерінің іс – әрекеттерімен таныстыру, іс – әрекеттерді бағалауға дағдыландыру.	Әңгімелеу, түсіндіру.	Ертегі кейіпкерлерінің суреттері	1	
Сәуір	«Айна» ертегісі	II-апта	Балаларды ертегі мазмұнын бұзбай өз сөздерімен баяндап беруге дағдыландыру.	Сұрақ-жауап, әңгімелеу	Ертегі желісі бойынша суреттер	1	
		III-апта	Балаларға ертегіні үстел үсті театры арқылы сахналап көрсету.	Көрсету, әңгімелеу, түсіндіру	Үстел үсті қуыршақ театры	1	

		IV-апта Ертегі желісін үстел үсті театры арқылы балалардың өздері көрсете білу дағдысын қалыптастыру.	Сұрақ-жауап, әңгімелеу	Үстел үсті қуыршақ театры	1	
Мамыр	«Ағаштар неге ашуланды?» (әңгіме)	I-апта Ертегіні мәнерлеп оқу. Балаларды ертегі кейіпкерлерінің іс – әрекеттерімен таныстыру, іс – әрекеттерді бағалауға дағдыландыру.	Әңгімелеу, түсіндіру.	Ертегі кейіпкерлерінің суреттері	1	
		II-апта Балаларды ертегі мазмұнын бұзбай өз сөздерімен баяндап беруге дағдыландыру.	Сұрақ-жауап, әңгімелеу	Ертегі желісі бойынша суреттер	1	
		III-апта Балаларға ертегіні үстел үсті театры арқылы сахналап көрсету.	Көрсету, әңгімелеу, түсіндіру	Үстел үсті қуыршақ театры	1	
		IV-апта Ертегі желісін үстел үсті театры арқылы балалардың өздері көрсете білу дағдысын қалыптастыру.	Сұрақ-жауап, әңгімелеу	Үстел үсті қуыршақ театры	1	
		Барлығы:			36	

Тақырыбы: «Бауырсақ» ертегісі

Мақсаты: Балаларға ертегілер туралы түсінік беру. Ертегі кейіпкерлерін қонаққа шақыра отырып, қиялы мен қабілетін жетілдіру. Балалардың сөздік қорын, байланыстырып сөйлеуге дағдыландыру. Балаларға жағымды, жағымсыз қасиеттерді айыра білуді үйрету.

Тәрбиелігі: Өзара сыйласып, достық қарым-қатынаста болуға, біреуге қызғанып қарамауға, бірін-бірі құрметтеп, үлгі тұтуға тәрбиелеу.

Технологиясы: «Тәй-тәй» технологиясы

Қойылымның кейіпкерлері: Ертекті, шал, кемпір, бауырсақ, қоян, қасқыр, аю, түлкі.

Көрнекілігі: тақта, орман, орманды мекендеген аңдар ағаштар.

Тәрбиеші:

Кемпір мен шал болыпты. Бірде шал жалынып:

Шал:

- Кемпір-ау, маған бауырсақ пісіріп берсеңші.

Кемпір:

- Неден пісірейін? Ұн жоқ қой!

Шал:

- Әй, кемпірім-ай! Қойманың түбін қырнап көрсең ғой бауырсақтық ұн табылып қалар.

Тәрбиеші:

Кемпірі солай істейді: қойма түбін қырып-қырнап екі уыс ұн табады да, қаймаққа шылап, қамыр илеп, бауырсақты майға пісіріп, терезе алдына суытқалы қояды.

Жата-жата жалыққан бауырсақ терезе алдынан үйдің іргесіне домалап түседі, іргеден көгал үстіне домалайды, көгалдан жылжып жолға жетеді. Одан әрі жолмен зырлай жөнеледі. Бауырсақ жолда зымырап бара жатса, қарсы алдынан қоян шыға келеді.

Қоян:

Бауырсақ! Бауырсақ! Мен сені жеп қоямын!

Бауырсақ:

Жоқ, сен мені жеме, саған қандай өлең айтып берер екем, онан да соны тыңда.

Тәрбиеші:

Қоян құлағын түреді, ал бауырсақ әнге басады:

Бауырсақ:

Әжей қойма қырнаған, екі уыс ұн жинаған.

Балқаймаққа шылаған, пісіріп маймен сылаған.

Суытып та сынаған, бауырсақпын зулаған!

Атайдан да құтылдым, әжейден де құтылдым.

Тәрбиеші:

Бауырсақ жалғыз аяқ жолмен келе жатса, оның алдынан қасқыр шыға келіп:

Қасқыр:

Бауырсақ! Бауырсақ! Мен сені жеп қоямын!

Бауырсақ:

-Сен мені жеме, мен саған өлең айтып берейін.

Тәрбиеші:

Бауырсақ әндете

жөнеледі.

Бауырсақ:

Әжей қойма қырнаған,екі уыс ұн жинаған.
Балқаймаққа шылаған, пісіріп маймен сылаған.

Суытып та сынаған,бауырсақпын зулаған!

Атайдан да құтылдым,

әжейден де құтылдым.

Қояннан да қытылдым,

қасқыр, сенен құтылуҚиын емес бұл маған

Тәрбиеші:

Бауырсақ орман ішімен домалап келе жатса оған аю қарсы шығады.

Аю:

-Әй,бауырсақ!Мен сені жеп қоямын!

Бауырсақ:

-Сен мені жеме,мен саған өлең айтып берейін.

Әжей қойма қырнаған, екі уыс ұн жинаған.

Балқаймаққа шылаған,пісіріп маймен сылаған.

Суытып та сынаған,бауырсақпын зулаған!

Атайдан да құтылдым,әжейден де құтылдым.

Қояннан да сытылдым,қасқырдан да құтылдым,

Маймақ,сенен құтылу,қиын емес бұл маған!

Тәрбиеші:

Осылай бауырсақ әрі қарай домалай жөнеледі.

Түлкі:

-Амансың ба, бауырсақ! Көргендерге ұнайды, жүзің қызыл шырайлы!

Тәрбиеші:

Бауырсақ мақтағанға мәз болып, өлеңін айта бастайды. Түлкі болса құмарта тыңдаған боп, қыбырын білдірмей,бауырымен сырғып, жақындай береді.

Бауырсақ:

Әжей қойма қырнаған,екі уыс ұн жинаған.

Балқаймаққа шылаған,пісіріп маймен сылаған.

Суытып та сынаған,бауырсақпын зулаған!

Атайдан да құтылдым,әжейден де құтылдым.

Қояннан да сытылдым,қасқырдан да құтылдым,

Аюдан да сытылдым,түлкі,сенен құтылу

Қиын емес бұл маған!

Түлкі:

Менің құлағым естімейді жақындап,тұмсығымның үстіне тұрып айтшы дейді.

Тәрбиеші:Бауырсақ тұмсығының үстінде тұрып әндетіп тұрғанда түлкі бас салып жеп қояды.

- 1.Қыста ақ,
Жазда сұр. (қоян)
2.Қорбаң-қорбаң етеді,
Орманда ол жүреді (аяу)
3.Орманда тұрады,өзі бір ку,
Жүрген жері айқай-шу.(түлкі).

Қорытындылау:

-Балалар ертегі сендерге ұнады ма?
Ертегінің мазмұны не жайында екен?
Балалар, бауырсақ неден жасалады? (Ұннан)

-Ұн неден алынады? (Бидайдан)
Бауырсақтың түсі қандай? (Сары)
Бауырсақтың пішіні қандай?

Бауырсақ:Домалақ, шеңбер.

Ұннан жасалатын тағамдар: Бауырсақ. Нан. Торт. Печенье. Бәліш. Түрлі макарон өнімдері.

Мақта қыз бен мысық

Ұйымдастырылған оқу іс-әрекеттің технологиялық картасы.

Тақырыбы: Қазақ ертегісі «Мақта қыз бен мысық» Ы.Алтынсарин.

Мақсаты: Ертегіні зиян қоя тыңдай мазмұнын түсіне білуге, ертегі кейіпкерлерінің әрекеттерін қадағалай білуге, олардың қарым-қатынасы арқылы адамгершілік қасиеттерді сипаттауға үйрету.

Әдіс- тәсілдері: Түсіндіру, айту, көрсету, сұрақ- жауап.

Қажетті көрнекі құралдар: Суреттер, слайд.

Қостілділік компонент: Ертегі-сказка, қыз-девушка, мысық-кошка. Мақта қыз бен мысық дос болыпты. Бір күні Мақта қыз үй жинап жүріп, мейіз тауып алады.

Бөлісіп жемек болып Мақта қыз мысығын шақырады:

- Мысығым, мысығым! – мында кел дейді.

Мақта қыз мысығын шақырғанда келмеген соң, мейізді өзі жеп қояды. Біраз уақыттан соң мысық Мақта қызға келеді. -Мені неге шақырдың? дейді. Мақта қыз айтпайды.

Мысық: Айтпасаң, қатығыңды төгемін – дейді.

Мақта қыз: Мен құйрығыңды жұлып аламын! – дейді. Сонымен мысық қатықты төгеді, Мақта қыз мысықтың құйрығын жұлып алады.

Мақта қыз: Менің қатығымды төле дейді. Мақта қыз, Мақта қыз құйрығымды берші», – дейді Мысық

Мысық сиырға барады. «Сиыр-сиыр, маған қатық берші», – дейді,

Сиыр айтады: «Менің қарным ашып тұр, маған жапырақ әкеліп бер», – дейді.

Мысық терекке барып: «терек, терек, жапырағыңды берші!» – дейді.

Терек айтады: «Мен шөлдеп тұрмын, су әкелсең, жапырақ беремін», – дейді. Суға бара жатса, су әкеле жатқан қыздарды көріп: «Қыздар, қыздар, маған су берші», – дейді.

Қыздар: «Бізге сағыз әкеліп берсең, біз саған су береміз», – дейді.

Мысық дүкенге барады: «Дүкенші, дүкенші, маған сағыз берші», – дейді.

Дүкенші: «Маған жұмыртқа бер», – дейді.

Мысық тауыққа барады: «Тауық, тауық, маған жұмыртқа берші», – дейді.

Тауықтар айтады: «Бізге дән әкеліп берсең, біз саған жұмыртқа береміз», – дейді.

Мысық: «Енді не қыламын», – деп бара жатса, бір ін қазып жатқан тышқанды көреді.

Мысық тышқанға бас салып: «Жаның барында айт, үйіңде не бар?», – дейді.

Тышқан қорыққанынан: «Үйімде бір қап дән бар», – дейді.

Мысық айтады: «Маған бір уыс дән бер», – дейді.

Тышқан үйіне барып, бір уыс дән әкеліп береді.

Мысық: Дәнді апарып тауыққа береді, тауық жұмыртқа береді, жұмыртқаны апарып дүкеншіге береді, дүкенші сағыз береді, сағызды апарып қыздарға береді, қыздар су береді, суды апарып терекке береді, терек жапырағын

береді. Жапырақты апарып сиырға береді, сиыр қатық береді, қатықты апарып Мақта қызға береді. Мақта қыз мысықтың құйрығын береді. Тыңдағандарыңызға көп рахмет!

- Балалар, ертегі ұнады ма?

-Ендеше, қане серігіп алайық

Сергіту сәті:

Анам үшін күнде мен,

Отынға аған жарамын ,

Су құямын гүлге де.

Дүкенге де барамын ,

Сыпырамын үй ішін.

Жуам аяқ табақты,

Жылай қалса бөпешім,

Жұбатамын ойнатып!

Жарайсыңдар, балалар орнымызға отырамыз.

- Ертегі не туралы ?

- Ертегіде қандай кейіпкерлер бар?

Мақта қыз мысығының құйрығын неге жұлып алды?

Мысық қайсысынан не алды?

1. Сиырдан – қатық

2. Теректен - жапырақ

3. Қыздардан – су

4. Дүкеншіден – сағыз

5. Тауықтан – жұмыртқа

6. Тышқаннан –дән алды...

Үстел үсті ойыны: Үстел үсті ойыны кейіпкерлерді рет- ретімен орналастыру.

Сөздік жұмыс: Қатық – кефир, жапырақ-листья, су-вода, сағыз-жвачка, жұмыртқа- яйцо дән – зерно.

«Қасқыр мен жеті лақ» ертегісі.

Тақырыбы: "Қасқыр мен жеті лақ" ертегісі .

Автор: Баяғыда бір ешкінің жеті лағы болыпты.Ешкі көк майсада шөп жеп, мұп-мұздай су ішуге орманға кетеді екен.Ол кетісімен лақтары үйшік есігінің күршегін іліп алып, өздері ешқайда шықпайды екен.

Ешкі өрістен келген соң, есікті қағып:

Лақтарым, шырақтарым!

Аша қойыңдар, аша қойыңдар!

Енелерің келді-

Сендерге сүт әкелді

Емешегім иіп тұр.

Аппақ сүтім тамшылап,

Тұяғыма тиіп тұр! –деп өлеңдетеді екен.

Жеті лақ есік күршегін ашып енелерін кіргізеді.Ешкі лақтарын сүтке тойғызып, қайтадан орманға кетеді.Ал, лақтары есікті мықтап жауып алады.

Қасқыр ешкінің орманға кеткенін байқап

қасқыр: О, мына орманда ешкі де тұрады екен ғой!Өзінің неше лағы бар, оңай олжаға тап болдым ғой.Қарным бір тоятын болды.(деп қарнын сипап қояды.)

Тәрбиеші:Ешкінің өлеңін қасқыр тыңдап тұрады.Ешкі орманға кетісімен, қасқыр есікке келіп жұп-жуан даусымен.

Қасқыр: О, Лақтарым!Ой шырақтарым!

Аша қойыңдар,

Аша қойыңдар!

Енелерің келді-

Сендерге сүт әкелді

Тұяғым шылқыған су.

Тәрбиеші: дейді өлеңдетіп.

Лақтар:

-Естідік, естідік-біздің енеміздің даусы жіңішке, өлеңі де бұдан басқа. – дейді.

Автор:Қасқыр не істесін.Ұстаға барады да, көмейіне жіңішке тіл салып беруін сұрайды.Өлең айтқанда даусы жіңішке шықсын деп ұста көмейіне жіңішке тіл салып береді.

Қасқыр:

О, ұста менің көмейіме жіңішке тіл салып бер әйтпесе жеп қоямын.

Ұста:Қолымнан келмейді.

Қасқыр:Жеп қоямын, жіңішкертіп бер дейді.

Тәрбиеші: Үйшіктің жанына келеді де, бұта арасына жасырынады.Өрістен ешкі келеді.Есікті қағып.

Лақтар: Бұл кім?

Ешкі:Лақтарым, шырақтарым!

Аша қойыңдар!

Енелерің келді-

Сендерге сүт әкелді

Емешегім иіп тұр.

Аппақ сүтім тамшылап,

Тұяғыма тиіп тұр!-

Автор: дейді әндетіп

Лақтар: Есік ашып, енесін кіргізеді. Бәрі қасқырдың қалай келгенін, өздерін жемек болғанын анасына айтып береді.

Ешкі кетерінде:

-Егер біреу келіп, мен айтатын өлеңді түгел айтпаса және даусы жуан болса есікті ашпандар,-деп қатты тапсырады.

Тәрбиеші: :Ешкі кетісімен қасқыр есікке келеді. Содан жіп-жіңішке даусымен.

Қасқыр:

Лақтарым, шырақтарым!

Аша қойыңдар, аша қойыңдар!

Енелерің келді-

Сендерге сүт әкелді

Емешегім иіп тұр.

Аппақ сүтім тамшылап,

Тұяғыма тиіп тұр! –деп әндетеді.

Лақтар анасы екен деп есікті ашады.

Қасқыр: О, шырақтарым менен қорықпандар. Мені сендерге енелерің жіберді, аналарың орманда күтіп отыр,-дейді. Лақтар қасқырдың соңынан еріп жүре береді.

Тәрбиеші: Ешкі өрістен келеді, өлеңін қанша рет қайталайды. Үн жоқ. Қараса есік ашық, үйге кірсе, бір лақ қалмаған. Пештің ішін қараса, жалғыз лағы қалыпты. Лақтарынан айрылған ешкі есігінің алдына отырып жылай береді.

Лақ: Апа, сіз жоқта, қасқыр сіздің даусыңызды салып, сіздің өлеңіңізді айтты. Біз есік аштық. Қасқыр бізді алдап бауырларымды орманға алып кетті.

Тәрбиеші: Ешкі орманда аңшыны көріп жылап көмек сұрайды.

Ешкі: Аңшы, маған көмек беріңіз! Қасқыр менің лақтарымды алдап, орманға алып кетіпті.

Аңшы: О, жүр мен оның сазайын тартқызайын. Ешкі аңшыны ертіп қасқырдың ұясына келеді.

Қасқыр: Ой, мынау аңшы ғой, қолындағы мылтығы ма? Қой атып тастамай тұрғанда қашайын.

Лақтар: О, анамыз келді, апа кешіріңіз енді есікті ешкімге ашпаймыз,-деп жылайды.

Тәрбиеші: Ешкі лақтарымен табысып, орманда бақытты өмір сүреді.

Балаларды Рөлдерге бөліп ойнату.

Күтілетін нәтиже.

Нені білу керек: " Қасқыр мен жеті лақ " ертегісін сахналау.

Нені білді: ертегі киіпкерлерінің киімдерін киіп өз тілдерімен сахналау.

«Арыстан мен адам» ертегісі

Автор:

Бір аңшы болыпты. Өмір бойы аң аулап, күн көріпті. Аң мен құсқа ау құрады екен.

Бірде ауын құрып жүріп, қалың орман арасынан арыстанға кезігіп қалады.

Сонда арыстан:

— Ей, адам, сен көптен бері кездеспей жүр едің, — дейді тесіле қарап.

— Құлақ сал сөзіме. Сенің істеп жүргеніңнің бәрі қиянат! Тіпті менің сыртымнан кіжінетін көрінесің. Ал енді мықты болсаң, күшіңді көрсетші!

Арыстанның айбарынан сескенген адам оны дәріптей:

Аңшы адам:

- О, айбарлы арыстан, сенен күшім артық деп мақтанбаймын! Ал сен шынымен күшті болсаң, дәлелдеші...

Арыстан:

— Қандай дәлел керек саған? — дейді арыстан мақтанып.

Автор:

Адам қулығын асыра түскісі келеді.

Аңшы:

— Анау жолда бір нәрсе жатыр. Соның астынан өтіп көрші.

Автор:

Арыстан да мұны сезгендей:

Арыстан:

— Адам айлакер деуші еді, қулығыңды біліп тұрмын, — дейді сақтанып.

— Алдымен өзің өт, сонан кейін байқайын.

Автор:

Адам өзі құрып қойған аудың астынан жып етіп өте шығады. Сонан соң арыстан келеді де қарғып өту үшін бар пәрменімен секіреді. Сөйтіп торға шырмалып қалады.

Адам шырмалып жатқан арыстанның кеудесіне мінеді де:

Аңшы:

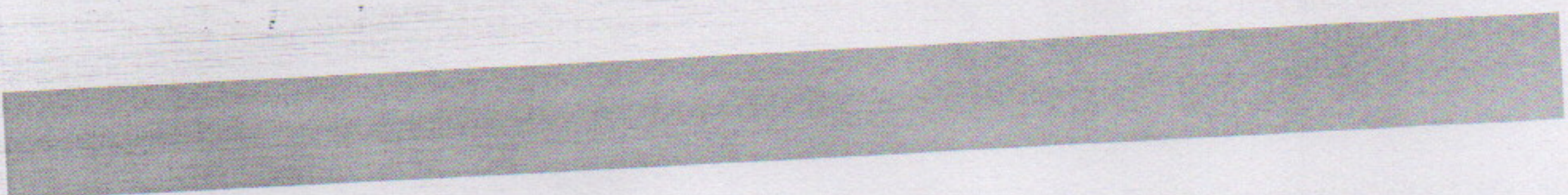
— Міне, менің күшім, енді көзің жетті ме? — деп сұрайды.

Арыстан:

— Сендім, көрдім!.. Енді саған тиіспеймін, — деп жалбарыныпты арыстан.

Автор:

Сөйтіп айласын асырған адам арыстанды босатып жіберіпті. Арыстан адамның ерлігін орманға жайыпты. Ормандағы жыртқыш аңдардың бәрі адамның күшінен сескеніп жүретін болыпты.

Ұйымдастырылған оқу іс-әрекеті: Ертегі тыңдай білейік

Тақырыбы: Қасқыр мен адам

Мақсаты:

Білімділік: Балалардың көркем шығармаға деген қызығушылығын арттыру, ертегіні сахналай отырып, тіл байлығын арттыру.

Дамытушылық: Әр түрлі сабақтың әдісі арқылы оқу іс-әрекетіне қызығушылығын дамыту.

Тәрбиелік: Балаларды адамгершілікке, адалдыққа, татулыққа, ауызбірлікке тәрбиелеу.

Көрнекілігі: суреттер, атрибуттар, ойындар.

Әдісі: оқу, түсіндіру, ойын.

Іс-әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық-қозғаушылық	Ортаға орындық қойып, кез келген балаға отыруды ұсыну. Ойынға негізі ұялшақ, өзіне сенімсіз, жасқаншақ баланы шақырған жөн. Педагог «күлгін көзілдірікті» киіп (күн сәулесінен қорғайтын әйнегі күлгін түсті көзілдірік жарайды), ол арқылы адамның ең жақсы қасиеттерін көруге болатынын айтады да, ортада отырған баланың жақсы қасиеттерін айтады.	Балалар шеңберге жиналады. Балалар қалаулары бойынша көзілдірікті кезекпен киіп, ортадағы баланы мадақтайды.
Ұйымдастыру-Ізденістер	1. <i>Жұмбақ шешу:</i> Ит сияқты пішіні, Ұнатпайды кісіні. <i>Қасқыр</i> – жабайы аң. Орманда өмір сүреді. 2. <i>«Қасқыр мен адам» ертегісін мәнерлеп оқып беру.</i> Ертегі мазмұны бойынша сұрақ-жауап: • Қасқыр егіншіге келіп не деді? • Егінші оны аңшылардан қалай құтқарып қалды? • Қаптан шыққан қасқыр егіншіге не айтты? • Егіншіге көмектескен не?	-Қасқыр Балалар сұрақтарға жауап береді

	• Бұл ертегіде де тұлкі қандай кейіпкер боп көрінеді? • Ертегідегі жағымсыз кейіпкер қайсысы? • Жағымды кейіпкер қайсысы деп ойлайсындар? <i>Сергіту сәті</i> Таңертең күнге қарап тұрасың, Түсте тағы күнге қарап тұрасың. Сонда өзің айтшы кім боп шығасың? Таптым, таптым Күнді баққан, Үкі таққан, Күнбағыс боп шығасың. 3. <i>Ертегіні сахналау.</i>	Бастарын алға, жоғары, артқа бұрып қаратып, Күннің бағытына қарай қозғайды Алақанын жайып, қолдарын ақырын көтереді Сұраған кейіпте шапалақтау Бір бірінің қолдарынан мықтап ұстап, жоғары көтеріп, күнбағыстың бейнесін келтіреді. Балалар атрибуттар киіп рөлдерге бөлініп ертегінің мазмұны бойынша сахналайды.
Рефлексивті-түзетушілік	«Біз не білдік?» Қасқыр-жабайы аң. Ол орманда өмір сүреді.	Балалар бүгінгі сабақта алған білімдерін пысықтайды.

Күтілетін нәтиже:

Не білді: Ертегідегі кейіпкерлерге мінездеме бере алады.

Не меңгерді: Ертегіге еніп, қиялдауды үйренді.

Не істей алады: Ертегідегі кейіпкерлердің сөз мәнерін, қимыл-қозғалысын ойнап келтірді.

Ұйымдастырылған оқу қызметінің технологиялық картасы

Тақырыбы: «Айлакер түлкі» орыс халық ертегісін сахналау

Мақсаты:

А) Сөйлеу мәнерін қалыптастыру.

Ә) Сахналау қойылымына атсалысуға ықылас білдіруді, сөйлеу мәнерінің көркемдік әдіс-тәсілдерін (дауыс ырғағы, ымдау, қимыл-қозалыс, дауыс құлдіреттілігі, интонация) қолдануды дамыту.

Б) Шыншылдыққа, адамгершілікке тәрбиелеу.

Алдын-ала жүргізілетін жұмыс:

Тіл дамыту дәптері, сахналауға арналған түлкі, етеш, тауық, тауыс, үйрек, қоян бетперделері, киімдері.

Қосғандық құрам:

Түлкі-лиса, айлакер-хитрый

Әдіс-тәсілдер:

Түсіндіру, көрсету, сұрақ жауап.

Әрекет кезеңі	Тәрбиеші іс-әрекеті	Балалар қызметі
Мотивациялық қозғушылық	Жұмбақ шешкізу. Сайықмазақ қулығы бар, Барған жерде ұрлығы бар. Бұл қандай аң? Ұғып ал. Балалар түлкі қандай аң? <i>Демонстрациялық құрал</i> (Суретке қарап, түлкі туралы әңгімелеу). Түлкінің жүрісін салайықшы?	Жұмбақтың жауабы: түлкі. • Түлкі- айлакер, қу аң. Түлкінің түсі қызғылт болып келеді. Түлкінің жүрісін салып көрсету).
Ұйымдас-қ, ізденушілік	«Айлакер түлкі» ертегісі оқылады. Дәптердегі суреттер ақылды ертегіні әңгімелейді. Баяғы бір заманда орман ішінде алай-дүлей дауыл соғады. Дауылдың қатты соққаны соншалық ағаштарды тамырымен құлатып, жуан бұтақтарды сындырып, жапырақтарды ұшырып әкетеді. Аңдар қорыққанынан өз індеріне тығылышты. Осылайша дауыл бірнеше күн соғып, артынша тынышталыпты. Сол орманда Әтеш пен Тауық өмір сүріпті. Дауыл олардың балалдарын ұшырып әкетіпті. Жел тынышталғанда Тауық Әтешке: - Мен мұнда енді қала алмаспын.	Балалар дәптерді ашып, ішіндегі суреттерге ден қояды. Балалар ертегіні мұқият тыңдайды.

	Бізге баска жерге коньы аудару керек, -депти. Сұрак: - Балапалар, құстардың балапандарын мына дауыл алып кете беретін болса, бұларға не істеу керек? Әтеш Тауықтың сөзіне келісіп, коньы іздеуге бірге аттаныпты. Сөйтіп, олар жолда келе жатса, алдарынан екі үйрек кездесіпті. Сонда Үйрек Тауықтан: - Сіңілім! Қайда жол жүрмексіндер? - деп сұрайды. - Біз енді бұл орманда қалуға қорқамыз, сұндықтан жаңа коньы іздеуге бара жатырмыз, - деді. - Ендеше бізді де өздеріңмен бірге ала кетіндерші, бізде мұнда тұрғымыз келмейді, - дейді Үйректер. Әтеш пен Тауық келісіп, төртеуі бірге жолға шығыпты. Көп ұзамай оларға екі Тауыс кезігіпті. Тауыс: Барлықтарын қайда бара жатырсыңдар, -депти. Сонда барлығы: Бұл орманда тұру қауіпті, сондықтан баска жерден коньы іздепбара жатырмыз, -депти. Тауыс: Ендеше бізді де ала кетіндерші, бізге де қауіп төніп тұр, -депти. Енді олар алтау болып, жаңа коньы іздепті. Сұрак: -Сонымен Тауық пен Әтешке нелер кезігіпті? -Тауық, Әтеш, Тауыс, Үйрек аңдар ма әлде құстар ма? -Құстардың қандай пайдасы бар? Жолдан бұларға Қоян да ілесіпті. Кенет қайдан шыққаны белгісіз алдарынан Түлкі шығыпты. Ол коньы аударушыларды көріп таңғалып, былай дейді: - Шырақтарым, қайда бағыттап бара жатырсыңдар? Барлығы: Біз мына орманда қалуға қорқамыз, сондықтан өзімізге жаңа коньы іздеп бара жатырмыз – депті. - Біздің орманнан кетпеңдер! Мен бір жаксы жер білемін. Сол жерді көрсетейін бе? Онда тыныш және сендер онда ракат өмір сүресіңдер! – дейді.	Оларға баска жерге кету керек. Алдымен екі Үйрек, одан кейін екі Тауыскезікті. -Құстар. -Құстардан жұмыртқа аламыз, жұмырткадан балапан шығады.
--	--	---

	Сұрақ: • Балалар, олар Түлкіге сенді ме? Ең әуелі оған ешкім сенген жоқ. Бірақ Түлкі айтқан жерде мақтап, алдағаны сонша, ақырынды бәрі сол жерді көруге көніп: - Жарайды, ең әуелі мақтаған жерге барып, көрейік. Ұнамаса әрі қарай кете береміз, - деді. Түлкі оларды дәл өзінің ініне әкеліп алып: - Бұдан әрі жол тар, мен алдымен шығайын, ал сендер бір – бірден менің артымнан жүріңдер», деді. Осы сөзден кейін ол ініне жылмаң етіп түсіп, жасырыншып қалды. Алдың артынан бірінші Тауыс кірді, сосын Өтеш, тағы қалғандары. Түлкінің алдағанын білген Қоян жылдам серікіп, апаннан шығып кетті. Қатты жүгіретін Қоянға Түлкі жете алмады. Бірақ анқау құстарды жеп қойды. -Сендерге ертегі ұнады ма? -Сендер ертегінің осылай аяқталғанын қайласындар ма? Ал қалай аяқталғанын қалаар едіңдер? -Ертегі мазмұнын түсіндіңдер ме, рөлдерге бөлініп ойнағыларың келе ме? Драмалық ойын: Ертегіні драматизациялау (сахналау) Мақсаты: Балалардың рөлге ене білуі, дұрыс ырғақ, түрлі интонация , қимыл-қозғалыспен кейбір ым-ишарамен бейнені келтіре білу қабілетін дамыту. Сергіту сәті: Қанатымжы жазамын Жоғары төмен қағамын Биік көке айналып Жұлдыздай жылдам ағамын	
Рефлексивті түзетушілік	Сұрақ- жауап әдісі арқылы ертегі мазмұны қалай меңгергенін тексереді.	Сұрақтарға жауап береді, бір – бірінің жауаптарын толықтырады.

Күтілетін нәтиже:

Білу: кейіпкерлердің қимыл- қозғалысын келтіруді;

Үйрену: ертегіні сахналауды;

Меңгеру: аңдардың, құстардың дауыс ырғағын дұрыс келтіруді біледі.

«Алдаркөсе мен бай» қазақ халық ертегісі.

Мақсаты: Көркем шығарманың мазмұнын зейін қойып тыңдауға үйрету; Халық ауыз әдебиетінің туындыларын тыңдауға деген қызығушылығын арттыру; Шығарманың тәрбиелік маңызын түсіндіру;
Алдын-ала жүргізілетін жұмыстар: өткеннен шолу.

Әдіс- тәсілдер: сөздік, көрнекілік, әңгімелеу, түсіндіру, көрсету;

Қажетті көрнекі құралдар: ертегі мазмұнына сай суреттер, доп.

Іс-әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Себепті қызығушылығын ояту кезеңі	Теледидардан Алдар көсе мультфилмін тамашалап алайық, - деп балалардың қызығушылығын оятып алу.	Балалар қуана келіседі.
Іздену ұйымдастырушы	-Балалар, сендер ертегі тыңдағанды ұнатасыңдар ма? Бұл қазір оқитын ертегім қазақ халық ертегісі, балалар. Біздің ұлтымыз қазақ солайма? Демек, бұл ертегі біздің аталарымыз бен бабаларымыздан тараған. -Қандай ертегілерді білесіңдер? -Ендеше, балалар, «Алдаркөсе мен бай» ертегісімен танысамыз. «Алдаркөсе мен бай» ертегісі оқылады. Бұл кейіпкерді Алдар көсе деп атаған, ол өте қу адам болғанымен, байларды алдағанымен, жәй шаруа адамдарға көмектесіп отырған. Сұрақ-жауап арқылы ертегінің мазмұнын сұрау: -Алдаркөсе деген кім? -Алдаркөсенің шапаны қандай еді?	Балалардың жауабы. Зейін қойып тыңдайды. Балалар ертегіні атап, өздеріне ұнаған кейіпкер туралы айтып береді. Қу, байды алдайды Жыртық Шапаны ескі

	-Алдаркөсе неге тонады? -Алдаркөсенің алдынан кім шықты? -Бай алдаркөсеге не дейді? -Бай мен Алдаркөсе не дейді? -Бай мен Алдаркөсе не туралы армандайды? -Ертегі қандай сөздермен аяқталады? Сергіту сәті Біздер тату баламыз, Гүл-гүл жайнап жанамыз, Жаттығулар жасайық, Жақсы сергіп қаламыз. Орнымыздан тұрамыз, Қолды белге қоямыз, Бұрыламыз оңға бір, Бұрыламыз солға бір, Бір,екі,үш, Жоғары қолды созамыз. Қимылды ойын: «Кім жылдам» ойыны арқылы оқу іс әрекетін аяқтау. Ойын шарты: балалар шеңбер бойына тұрады. Ортада тәрбиеші допты қай балаға лақтырса, сол допты ұстаған бала білетін ертегісін айтады,ойын осылай жалғаса береді.	Бай Балалардың жауабы. Қимылды жаттығулар жасайды. Балалардың бәрі ойынға қатысуы керек. Балалардың қызығушылықтары арта түседі.
Рефлексиялық қорытындылау	Балалар біздер қандай ертегіні тамашаладық? Бұл ертегі ұнадыма сендерге? Ертегіде Алдар не істейді? Балаларды бағалау,мақтау,мадақтау.	Балалар ертегіні атап, өздеріне ұнаған кейіпкер туралы айтып береді.

Күтілетін нәтиже: Нені білді: шығарманың мазмұнын;

Қандай түсініктерді игереді: жаман және жақсы қасиеттерді ажырата біледі;

Меңгерген дағдылары мен іскерліктері: шығарманың тәрбиелік маңызын;

Тақырыбы: «Айна» халық ертегісі

Мақсаты: Ертегі мазмұнын зейін қойып тыңдауға үйрету; Сөйлеуге, әңгімелей білуге үйрету, дамыту.

Тәрбиелік: Балаларды ертегі желісі арқылы адамгершілікке тәрбиелеу.

Қолданылатын көрнекі құралдар: ертегі суреттері, саусақ театрының кейіпкерлері.

Қостілділік компонент: Айна – зеркла, ертегі – сказка, қоян – заяц, кірпі – ежик.

Іс-әрекет кезеңдері	Тәрбиешінің іс-әрекеті	Балалардың іс-әрекеті
Мотивациялық қозғаушылық	1. Ұйымдастыру кезеңі. Шаттық шеңбері 2. Жаңа оқу қызметі Кіріспе әңгіме: -Балалар, бүгін біз «Айна» ертегісімен танысамыз. Мұқият зер салып тыңдандар. «Айна» ертегісі оқылады. Сұрақ-жауап -Ертегі не жайлы? -Ертегі кейіпкерлерін естеріңе түсіре аласыңдар ма? -Ертегі кейіпкерлерінің айырмашылығы неде? Сұрақ-жауаптарын тыңдай отырып, балаларға кірпінің, қоянның, керіктің түр-түстерін сипаттату.	Домбырам күмбірлеп, Күй шерте аламын. Бұрала би билеп, Сурет те саламын. Балалар ертегіні тыңдайды. Айна жайлы. Қоян, кірпі, керік. Балалардың жауабы.
Ұйымдастыру ізденістері	Сергіту сәті. Кірпідей жиырылып, Қояндай секіріп, Керіктей керіліп, Бой түзеп аламыз. «Жер, су, ауа» ойыны ойнатылады.	Балалар сергіту сәтін қимыл – қозғалысы мен орындайды.

	Ойынның мақсаты: баланың тапқырлығын, ақыл-ойын дамыту. Ойынның шарты: балалар шеңбер құрып тұрады да, шеңбердің ортасынан екі топқа бөлінеді. Бастаушы шеңбердің ортасынан допты бір балаға лақтырып, «ауа» дейді. Бала «торғай» деп жауап береді. Екінші балаға лақтырған кезде «су» десе, бала «алабұға» дейді. Ал «жер» дегенде түлкі, кірпі, т.б. дейді. Ойын осылай жалғаса береді.	Балалар ойын ойнайды.
Рефлексивті түзетушілік	Қорытындылау: Балалардың белсенділік танытқандарына ризашылық білдіріп, мақтап, мадақтау. Белсенді балаларды атап өту	Балалар қызығушылық таңытады.

Күтілетін нәтиже

Нені біледі: ертегінің мазмұны мен жан-жануарлардың атауларын.

Қандай түсініктерді игерді: кейіпкерлердің іс-әрекетін.

Меңгерген дағдылары мен іскерліктері: ертегінің мазмұнын айта білуді.